

Електронне наукове фахове видання "Ефективна економіка" включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Наказ Міністерства освіти і науки України від 29.12.2014 № 1528)

**Ефективна
ЕКОНОМІКА**

Дніпропетровський державний
аграрно-економічний університет

№ 5, 2014 [Назад](#) [Головна](#)

УДК 338.24

*О. А. Підлісна,
к. т. н., доцент кафедри економіки і підприємництва НТУУ «КПІ»
О. О. Подлесна,
магістр кафедри економіки і підприємництва НТУУ «КПІ»*

ФІНАНСОВИЙ ПОТЕНЦІАЛ БУДІВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ: ФОРМУВАННЯ ТА УПРАВЛІННЯ

*О. А. Pidlisna,
Ph.D. in Technical, Department of Economics and Business, NTU "KPI"
О. О. Podlesna,
Undergraduates, Department of Economics and Business, NTU "KPI"*

FINANCIAL CAPACITY BUILDING ENTERPRISES: DEVELOPMENT AND MANAGEMENT

Економічне зростання ринку нерухомості в Україні спричинило різке збільшення кількості компаній що постачають будівельні матеріали. У зв'язку з цим постає проблема у отриманні додаткових конкурентних переваг. На нашу думку, раціональне управління фінансовим потенціалом, дозволить компанії зміцнити свій фінансовий стан та збільшить її конкурентоспроможність. Для ефективного використання фінансового потенціалу будівельних підприємств доцільно проводити аналіз фінансового стану підприємств, який виявить слабкі місця підприємств. Основою ефективного управління фінансовим потенціалом є оптимізація фінансових потоків з метою отримання максимальної вигоди, що можливо лише при раціональному використанні фінансових ресурсів. У статті розглянуто сутність, джерела формування, управління фінансовим потенціалом будівельних підприємств та проаналізовано їх стан на сьогоднішній день. Авторами узагальнено поняття фінансового потенціалу підприємств, виявлено фактори, які впливають на його розмір. Також запропоновано нові рішення щодо управління фінансовим потенціалом будівельних підприємств з метою підвищення ефективності його використання та збільшення доходності.

Economic growth in the real estate market in Ukraine led to a sharp increase in the number of companies that supply construction materials. In this regard, there is a problem in obtaining more competitive advantages. In our opinion, the financial management capabilities, will allow the company to strengthen its financial position and increase its competitiveness. For efficient use of financial capacity building enterprises advisable to analyze the financial situation of enterprises which finds weaknesses companies. The basis of effective management is to optimize the financial potential of financial flows in order to obtain the maximum benefit, which is possible only for rational use of financial resources. The article deals with the nature, sources of formation, the financial capacity of construction companies and analyzed their condition today. The authors summarized the concept of financial capacity of firms identified factors that affect its size. Also offered new solutions for managing financial capacity building enterprises to improve its efficiency and increase profitability.

Ключові слова: *фінансовий потенціал, фінансові ресурси підприємства, управління фінансовим потенціалом, ефективність управління, прибутковість, рентабельність, власні та запозиченні кошти.*

Keywords: *financial capacity, financial resources of the enterprise, the financial capacity, management efficiency, profitability, return, and their borrowing costs.*

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Постійний розвиток суспільства та економіки вимагає від підприємств найбільш ефективного використання усіх наявних ресурсів, зокрема і фінансових. Провокує до пошуку нових джерел фінансування та оптимізації вже існуючих, що дасть змогу оновлення застарілих активів і фондів підприємств та збільшення прибутків від господарської діяльності. Особливо це стосується будівельних підприємств, так як в останні роки вони залишаються збитковими, що призводить до погіршення їх фінансового стану. Це виникає не лише від кризових явищ, зміни попиту чи здрожження вартості будівництва, а й від недостатньої ефективності управління фінансовим потенціалом. Тому виникає необхідність щодо покращення організації управління фінансовим потенціалом даних підприємств.

АНАЛІЗ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПУБЛІКАЦІЙ

Вагомий вклад у розкриття суті фінансового потенціалу підприємства внесли такі дослідники, як Г. Бикова, Н. Давиденко, Ю. Сердюк-Копчекчі, С. Козьменко, П. Комарецька, С. Кузькін, П. Пузирьова та інші. Неможливо оминати науковців, що займалися вирішенням питань управління фінансовим потенціалом та фінансовими ресурсами, а саме Л. Буряк, А. Даниленко, А. Загородній, В. Опарін, А. Поддєрьогін та інші.

ФОРМУВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Розглянути джерела формування, особливості управління та запропоновано заходи щодо збільшення ефективності використання фінансового потенціалу будівельних підприємств.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

На сьогоднішній день остаточно науковцями не дано точного та повного визначення фінансового потенціалу підприємства, що ускладнює процес його розуміння, формування та управління ним.

Так наприклад Бикова В.Г., визначає фінансовий потенціал як сукупність фінансових ресурсів, що беруть участь у виробничо-господарській діяльності та можливість їх залучення для фінансування майбутньої діяльності і певних стратегічних напрямів розвитку підприємства. [2]

А в своїх працях Давиденко Н.М. пояснює значення фінансового потенціалу, як обсяг власних, позичених та залучених фінансових ресурсів підприємства, якими воно може розпоряджатися для здійснення поточних та перспективних витрат. [3]

Ще одне визначення фінансового потенціалу подане Ільїною К., як сукупність фінансових можливостей підприємства, які визначаються наявністю та організацією використання наявних ресурсів. [4]

Кожне з цих визначень не дає повної картини щодо розуміння фінансового потенціалу, тому з усього масиву тлумачень можна вивести середнє, яке дасть змогу конкретизувати дане питання не розсіюючи уваги від його суті, та подати у наступному вигляді.

Фінансовий потенціал підприємства - можливість використання усіх власних та запозичених фінансових ресурсів у процесі господарської діяльності підприємства для максимізації прибутку та забезпечення своєї фінансової стійкості.

Складовими формування фінансового потенціалу є фінансові, інвестиційні та кредитні ресурси. Більш детально джерела формування фінансового потенціалу представленні на рис. 1.

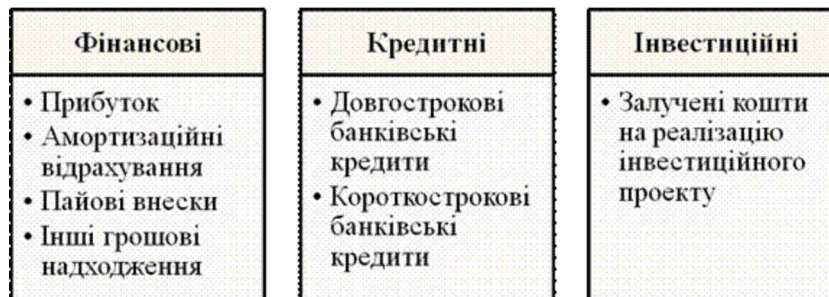

Рис. 1. Джерела формування фінансового потенціалу

Фінансові ресурси підприємства - це кошти, що перебувають в розпорядженні підприємств і призначені для виконання ними певних фінансових зобов'язань. [10]

До фінансових ресурсів відносять: прибуток; амортизаційні відрахування; засоби, отримані від продажу цінних паперів; пайові та інші вклади юридичних та фізичних осіб; засоби від реалізації залогового свідоцтва та страхового поліса.

Що стосується інвестиційних та кредитних ресурсів, то вони залучаються на підприємстві за браком власних коштів для оновлення активів підприємства з метою збільшення прибутку.

Фінансовий потенціал будівельних підприємств, як і інших формується за рахунок власних та запозичених коштів. З точки зору джерел формування їх поділяють на внутрішні та зовнішні. На нашу думку доцільно виділити наступні джерела формування фінансового потенціалу підприємства: та представити їх взаємозв'язок на рис. 2.

Рис. 2. Джерела фінансового потенціалу

Власні джерела формуються ще при створенні підприємства, у вигляді статутного капіталу і поповнюються не лише за рахунок прибутку та доходу, а й за рахунок додатково вкладеного від засновників та резервного капіталу.

Ефективність формування, використання та управління фінансовим потенціалом будівельних підприємств характеризують такі поняття як фінансовий стан та фінансова стійкість. Фінансова стійкість – це стан майна підприємства, що гарантує йому платоспроможність. Вона передбачає, що ресурси, вкладені в підприємницьку діяльність, повинні окупитись за рахунок грошових надходжень від господарювання, а отриманий прибуток забезпечувати самофінансування та незалежність підприємства від зовнішніх залучених джерел формування активів.[8]

Фінансовий стан підприємства – це сукупність економічних параметрів, які відображають наявність, розміщення і використання фінансових ресурсів. Він характеризує забезпеченість власними оборотними коштами, оптимальне співвідношення запасів товарно-матеріальних цінностей з потребами виробництва, своєчасне проведення розрахункових операцій, платоспроможність. [4]

Будівельні підприємства на сьогоднішній день є фінансово нестійкими, про що говорять статистичні дані Держкомстату України, оскільки за останні 3 роки все ще несуть збитки. Основними причинами цього, на нашу думку, є висока дебіторська заборгованість (табл..3) та незначний власний капітал (табл..5). За весь аналізований період відсоток збиткових підприємств має тенденцію до зменшення, але все одно залишається від'ємним (табл..1, табл..2). [9].

Таблиця 1. «Фінансові результати до оподаткування будівельних підприємств України»[9, с.109]

Роки	Фінансовий	Підприємства які одержали прибуток	Підприємства які одержали збиток
------	------------	------------------------------------	----------------------------------

	результат (сальдо)	У % до загальної кількості підприємств		Фінансовий результат	
		У % до загальної кількості підприємств	Фінансовий результат	У % до загальної кількості підприємств	Фінансовий результат
2010	-4418,2	55,3	4905,1	44,7	9323,3
2011	-3845,8	60,5	5373,0	39,5	9218,8
2012	-71,1	60,5	9139,1	39,5	9210,2

Таблиця 2. «Чистий прибуток(збиток) будівельних підприємств» [9, с.111]

Роки	Фінансовий результат (сальдо)	Підприємства які одержали прибуток		Підприємства які одержали збиток	
		У % до загальної кількості підприємств	Фінансовий результат	У % до загальної кількості підприємств	Фінансовий результат
2010	-5095,7	53,9	4358,7	46,1	9454,4
2011	-4580,1	58,8	4724,9	41,2	9305,0
2012	-1012,7	58,9	8367,0	41,1	9379,7

Таблиця 3. «Дебіторська заборгованість будівельних підприємств», (млн.грн.) [9, с.426-427]

Дебіторська заборгованість, усього		У тому числі					
		За товари, роботи, послуги		За розрахунком з бюджетом		Інша поточна дебіторська заборгованість	
На поч. періоду	На кін. періоду	На поч. періоду	На кін. періоду	На поч. періоду	На кін. періоду	На поч. періоду	На кін. періоду
75348,3	92631,0	33469,5	39708,9	4322,1	4920,0	37556,7	48002,1

Як бачимо за 2012 рік відбулося значне зростання дебіторської заборгованості, що в свою чергу негативно впливає на формування прибутку будівельних підприємств.

Таблиця 4. «Рентабельність діяльності усіх будівельних підприємств» [9, с.116]

Рівень рентабельності (збитковості)		
2010	2011	2012
-4,2	-2,7	-0,6

З табл. 4 випливає що рентабельність діяльності будівельних підприємств впродовж 3-х років покращилася, але залишається мінусовою. Це свідчить про їх неприбутковість.

Таблиця 5. «Власний капітал будівельних підприємств» [9, с.428-429]

Власний капітал – усього		У тому числі									
		статутний капітал		додатковий капітал		резервний капітал		нерозподілений прибуток (непокритий збиток)		неоплачений та вилучений капітал	
на поч. року	на кін. року	на поч. року	на кін. року	на поч. року	на кін. року	на поч. року	на кін. року	на поч. року	на кін. року	на поч. року	на кін. року
27031,3	29522,5	40090,2	44057,6	11944,8	13261,9	654,4	695,2	-16328,4	-18205,7	9329,7	10286,5

З даних попередньої таблиці можна зробити висновок, що власний капітал будівельних підприємств збільшився за рахунок внесків акціонерів до статутного капіталу та збільшенням додаткового, а саме кредитування, підтвердження цього показано в табл.7.

Таблиця 7. «Кредиторська заборгованість будівельних підприємств» [9, с.432-433]

Кредиторська заборгованість – усього		У тому числі									
		за товари, роботи, послуги		за розрахунками з бюджетом		зі страхування		з оплати праці		інша поточна кредиторська заборгованість	
на поч. року	на кін. року	на поч. року	на кін. року	на поч. року	на кін. року	на поч. року	на кін. року	на поч. року	на кін. року	на поч. року	на кін. року
109683	134336	50286,7	61976,2	1488,7	1702,5	416,9	483,4	721,1	763,1	56769,6	69410,9

Серед причин, що обумовлюють нестійкий фінансовий стан будівельних підприємств, на нашу думку слід виділити:

- падіння ступеня ліквідності,
- невисокий рівень джерел власного капіталу,
- значна частка простроченої дебіторської і кредиторської заборгованості,
- нестабільність забезпечення фінансовими ресурсами підприємства,
- нерациональна структура і співвідношення активів і пасивів та інше.

Дана ситуація може виникати у зв'язку з неефективним управлінням фінансовим потенціалом. Для вирішення цієї проблеми доцільно провести аналіз фінансового потенціалу та розробити блок систему управління, в якій формується конкретна місія, розробляється стратегія, визначаються цілі та ставляться конкретні завдання.

Так як основною метою управління фінансовим потенціалом є оптимізація фінансових потоків з метою максимального збільшення позитивного фінансового результату. Для цього кожне підприємство будівельної галузі повинне розробляти і ефективно застосовувати відповідні стратегії фінансування, інакше кажучи

розробляти комплекс заходів управління фінансовими ресурсами заради отримання економічної вигоди.

При управлінні фінансовим потенціалом будівельних підприємств значну увагу слід привертати управлінню прибутковістю, платоспроможністю та рентабельністю активів.

ВИСНОВКИ

Покращення фінансового стану будівельних підприємств вимагає повного аналізу прибутковості, платоспроможності та рентабельності активів. Переглянувши щорічні данні за деякими показниками фінансової стійкості можна говорити про незначне покращення, але це не дає максимального прибутку, який є одним з найбільших факторів впливу на збільшення власного капіталу. Тому для збільшення ефективності управління фінансовим потенціалом будівельних підприємств потрібна оптимізація дебіторської та кредиторської заборгованості та проведення заходів щодо її мінімізації, також варто запропонувати заходи щодо зростання прибутковості та збільшення частки власного капіталу у загальній структурі підприємств.

Перспективою подальших досліджень є розробка стратегій для будівельних підприємств, оптимізація їх фінансових ресурсів та пошуки шляхів збільшення частки власного капіталу.

Література

1. Безручко О.О. Стратегічне управління фінансовим потенціалом підприємства. [Електронний ресурс]: http://www.rusnauka.com/17_AND_2010/Economics/69217.doc.htm
2. Бикова В.Г. «Оцінка та планування фінансово-економічного потенціалу підприємств загальнодержавного значення» : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : "Економіка та управління підприємствами" / В.Г. Бикова. – Дніпропетровськ, 2006. – 20 с.
3. Давиденко Н.М. Фінансовий менеджмент: [навч.посіб.] / Акад. муніцип. упр. – Ніжин: Аспект -Поліграф, 2007. – 328 с.
4. Грабовецький Б.С. - Економічний аналіз [Електронний ресурс] http://pidruchniki.ws/11570718/ekonomika/analiz_finansovogo_stanu_pidpriemstva
5. Ільїна К. Аналіз фінансового потенціалу стійкості інноваційного підприємства. ВІСНИК ЛЬВІВ. Серія екон. 2009.
6. Касьянова Н.В. Потенціал підприємства. [Електронний ресурс]: http://pidruchniki.ws/1151051354119/ekonomika/otsinka_finansovogo_potentsialu_pidpriemstva
7. Наукова бібліотека «Буковина», Фінансовий менеджмент [підручник] <http://buklib.net/books/28029/>
8. Пузырьова Поліна Володимирівна "Управління фінансовим потенціалом підприємств". – Рукопис.
9. Статистичний збірник "Діяльність суб'єктів господарювання", 2012 Державна служба статистики України [Електронний ресурс] http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/publ9_u.htm
10. Шило В.П. Фінанси підприємств [Електронний ресурс]: http://pidruchniki.ws/14150823/finansi/finansovi_resursi_dzherela_formuvannya

Reference

1. Bezruchko, A.A. (2010) Strategic management of financial potential of the company. [Online], available at: http://www.rusnauka.com/17_AND_2010/Economics/69217.doc.htm
2. Bykova, V.G. (2006) "Evaluation and planning of financial and economic capacity of enterprises of national importance " : Author. Thesis . for obtaining sciences. degree candidate. Econ. science : "Economics and Management of Enterprises ' / VG Bykov. - Dnepropetrovsk , 2006. - 20.
3. Davydenko, N. (2007) Financial Management: [navch.posib.] / Acad. municipalities , Exercise. - Nizhin : Aspect- Polygraph, 2007. - 328 p.
4. Grabovetsky BE (2009) - Economic analysis [Online], available at: http://pidruchniki.ws/11570718/ekonomika/analiz_finansovogo_stanu_pidpriemstva
5. Ilyina, K.(2009) Analysis of the stability of the financial potential of innovative enterprise. Journal Ions. Series economical., 2009.
6. Kasyanova, N.V. The potential of the company. [Online], available at: http://pidruchniki.ws/1151051354119/ekonomika/otsinka_finansovogo_potentsialu_pidpriemstva
7. Scientific Library "Bucovina" Financial Management [Online], available at: <http://buklib.net/books/28029/>
8. Puzyreva, P. V. "Managing the financial potential of the company ." - Manuscript.
9. Statistical Yearbook " Business Entities", 2012 State Statistics Service of Ukraine [Online], available at: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/publ9_u.htm
10. Shilo, V.P. Finance companies [Online], available at: http://pidruchniki.ws/14150823/finansi/finansovi_resursi_dzherela_formuvannya

Стаття надійшла до редакції 23.04.2014 р.

ТОВ "ДКС Центр"